

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Ročný prieskum rastu na rok 2016“

[COM(2015) 690 final]

a „Návrh spoločnej správy Komisie a Rady o zamestnanosti — Sprievodný dokument k oznámeniu Komisie o ročnom prieskume rastu 2016“

[COM(2015) 700 final]

(2016/C 133/08)

Spravodajca: Juan MENDOZA CASTRO

Európska komisia sa 22. decembra 2015 rozhodla podľa článku 304 Zmluvy o fungovaní Európskej únie prekonzultovať s Európskym hospodárskym a sociálnym výborom:

„Ročný prieskum rastu na rok 2016“ a „Návrh spoločnej správy Komisie a Rady o zamestnanosti – Sprievodný dokument k oznámeniu Komisie o ročnom prieskume rastu 2016“

[COM(2015) 690 final, COM(2015) 700 final].

Podvýbor „Ročný prieskum rastu na rok 2016“ zriadený podľa článku 19 rokovacieho poriadku a poverený prípravou prác výboru v danej veci prijal svoje stanovisko 12. januára 2016.

Európsky hospodársky a sociálny výbor na svojom 514. plenárnom zasadnutí 17. a 18. februára 2016 (schôdza zo 17. februára) prijal 139 hlasmi za, pričom 8 členov hlasovalo proti a 11 členov sa hlasovania zdržalo, nasledujúce stanovisko:

1. Závety a odporúčania

1.1. **Pretrvávajúca vysoká miera nezamestnanosti.** Po siedmich rokoch od vypuknutia krízy vyjadruje výbor svoje znepokojenie v súvislosti s vysokou mierou nezamestnanosti, predovšetkým v prípade určitých členských štátov. Vysoké hodnoty dosahuje aj miera nezamestnanosti mladých ľudí, mladých ľudí, ktorí nie sú zamestnaní, ani nie sú v procese vzdelávania alebo odbornej prípravy (tzv. NEET), a dlhodobo nezamestnaných.

1.2. **Ročný prieskum rastu na rok 2016** obsahuje väčší počet analýz a cieľov sociálneho charakteru, avšak tento nový prístup – ak má byť účinný – nesmie vychádzať z opakovania politických odporúčaní z minulých rokov. Okrem podpory súkromných investícií, na ktorú poukazuje Komisia, si stagnujúce hospodárstvo a zamestnanosť vyžadujú väčší domáci dopyt a veľké verejné investície.

1.3. **Európsky semester.** EHSV víta rozhodnutie posilniť monitorovanie cieľov stratégie Európa 2020 a rozdeliť semester na európsku a národnú fázu, pretože tak bude možné lepšie vymedziť zodpovednosť za plnenie stanovených cieľov. Takisto je nevyhnutné viac zosúladiť politiky európskej správy a ciele stratégie Európa 2020.

1.4. V rámci európskeho semestra by sa malo brať do úvahy dosiahnutie 17 cieľov v oblasti trvalo udržateľného rozvoja vyplývajúcich zo stratégie Organizácie Spojených národov pre trvalo udržateľný rozvoj do roku 2030.

1.5. **Hospodárstvo.** Európska únia zažíva mierne oživenie, ktoré profituje z dočasných pozitívnych faktorov. Rekordný vývozný prebytok eurozóny odzrkadľuje okrem iných aspektov účinky oslabenia eura. Nadbytok domácich úspor v pomere k investíciám zase odráža neistotu, ktorá stále vládne, pokiaľ ide o hospodárske oživenie a rast.

1.6. Vzhľadom na výrazný **pokles investícií** Rada pre hospodárske a finančné záležitosti upozornila, že je naliehavo potrebné čo najskôr zlepšiť celkové investičné prostredie v snahe podporiť oživenie hospodárstva a zvýšiť produktivitu a potenciál rastu. EHSV považuje za nevyhnutné zanechať takzvanú politiku úsporných opatrení v záujme zvýšenia angažovanosti v oblasti politiky rastu ⁽¹⁾.

⁽¹⁾ ECOFIN, 15. 1. 2016.

1.7. Skutočnosť, že veľký počet **ľudí je ohrozených chudobou alebo vylúčením**, vyvoláva otázky týkajúce sa naplňovania jedného z hlavných cieľov stratégie Európa 2020.

1.8. Pokiaľ ide o veľký prílev utečencov a žiadateľov o azyl, EHSV navrhuje opatrenia založené na spoločnom a solidárnom postupe, rešpektovaní medzinárodných hodnôt a zákonov, rovnakom zaobchádzaní a prioritě záchrany života pred akýmkoľvek prístupom vychádzajúcim najmä z tzv. bezpečnostných opatrení. Okrem toho potvrdzuje, že Schengenská dohoda je jedným zo základných pilierov EÚ.

2. Odporúčania EHSV

2.1. V ročnom prieskume rastu na rok 2016 sa vyzdvihuje význam **investícií do zamestnanosti a sociálnej politiky**, ako to v minulosti navrhoval EHSV, čo si však vyžaduje ambiciózný prístup zo strany Komisie.

2.2. Ročný prieskum rastu na rok 2016 by sa mal zamerať na **posilnenie správy**, aby sa tak mohli účinne vykonávať dôležité európske politiky týkajúce sa zjednotenia trhov a modernizácie hospodárstva, pričom by sa mal v tejto súvislosti vyzdvihnúť balík predpisov o správe hospodárskych záležitostí EÚ. Účinné vnútroštátne rámce riadenia musia posilniť dôveru, obnoviť nevyhnutné fiškálne rezervy (*fiscal buffers*) a vyhnúť sa procyklickým fiškálnym postupom.

2.3. Je nevyhnutné zlepšiť **súčinnosť** investičných a rozvojových stratégií medzi hospodárstvami jednotlivých štátov a európskym hospodárstvom.

2.4. EHSV odporúča, aby sa v rámci politických priorit osobitné úsilie zameralo na dve oblasti: **investície a zamestnanosť**.

2.5. **Viacročný finančný rámec a Nástroj na prepájanie Európy** sú nevyhnutnými nástrojmi na riešenie krízy a návrat na cestu rastu. EHSV víta dobrý štart **Investičného plánu pre Európu** a v tejto súvislosti už odporučil prilákať väčší počet inštitucionálnych investorov a viac informovať o možnostiach financovania.

2.6. Je nevyhnutné prijať okamžité opatrenia na vyriešenie problému **dlhodobej nezamestnanosti** (ktorá predstavuje 50 % celkovej nezamestnanosti) a nezamestnanosti mladých ľudí. Okrem toho by Komisia mala predložiť komplexnú stratégiu zameranú na **rodovú rovnosť** v pracovnej sfére.

2.7. Investície na dosiahnutie transformácie energetiky (**parížska dohoda**) by sa mali stať hybnou silou tvorby pracovných miest a hospodárskeho rozvoja.

2.8. EHSV žiada, aby sa vyvinulo viac koordinovaného úsilia na boj proti **agresívnemu daňovému plánovaniu, daňovým podvodom a daňovým únikom**.

2.9. EHSV sa zasadzuje za to, aby sa **sociálni partneri a iné zastupiteľské organizácie občianskej spoločnosti plne podieľali** na sociálnej politike a národných plánoch reforiem napríklad prostredníctvom hospodárskych a sociálnych rád a podobných organizácií. V súvislosti s návrhom Komisie vytvorí rady pre konkurencieschopnosť v členských štátoch eurozóny prijme EHSV samostatné stanovisko v marci 2016. Rady pre konkurencieschopnosť v členských štátoch musia byť v každom prípade plne kompatibilné so slobodným kolektívnym vyjednávaním a mechanizmami participácie a dialógu sociálnych partnerov v každom členskom štáte.

2.10. **Demokratická legitimita**. Vzhľadom na demokratický deficit je potrebné upevniť zásady sociálnej spravodlivosti, ktoré tvoria základy Európskej únie, a posilniť sociálnu Európu, ktorá sa usiluje bojovať proti sociálnemu vylúčeniu a zachovať solidaritu.

3. Úvod

3.1. Podľa ročného prieskumu rastu na rok 2016:

— hospodárstvo Európskej únie zažíva mierne oživenie, ktoré profituje z dočasných pozitívnych faktorov, ako sú nízke ceny ropy, pomerne slabé euro a ústretová menová politika;

- preto by sa politiky mali zameriavať na posilnenie oživenia a upevnenie konvergenie vo vzťahu k štátom dosahujúcim najlepšie výsledky;
- očakáva sa postupné zrýchľovanie tempa hospodárskej činnosti;
- ekonomická výkonnosť a sociálne podmienky, ako aj zavádzanie reforiem nie sú v jednotlivých štátoch EÚ rovnaké.

3.2. Zachovávajú sa predchádzajúce politické priority zamerané na vytvorenie rámca pre rovnováhu medzi štrukturálnymi zmenami, stabilitou verejných rozpočtov a investíciami. Ročný prieskum rastu na rok 2016 obsahuje konkrétnejšie úvahy týkajúce sa okrem iného trhu práce, nelegálnej práce, začlenenia do pracovného trhu, rodových rozdielov a zamestnanosti mladých ľudí.

3.3. Požaduje sa v ňom moderná a efektívna verejná správa, ktorá je nevyhnutná na to, aby sa podnikom a občanom poskytovali rýchle a vysokokvalitné služby.

3.4. Dôraz sa kladie aj na zlepšenie kvality, nezávislosti a účinnosti systému súdnictva členských štátov ako nevyhnutného predpokladu na vytvorenie priaznivého prostredia pre investície a hospodársku činnosť.

3.5. Z návrhu **spoločnej správy o zamestnanosti** zase možno vyvodiť tieto hlavné závery: veľké rozdiely existujúce medzi členskými štátmi a pomalý pokrok pri zlepšovaní sociálnej situácie a zamestnanosti. Ďalšie závery:

- pokračovanie reforiem trhov práce,
- daňové systémy priaznivejšie pre tvorbu pracovných miest,
- investície do ľudského kapitálu prostredníctvom vzdelávania a odbornej prípravy zamerané predovšetkým na mladých ľudí,
- pokračujúce obmedzovanie rastu miezd a
- opatrenia na podporu zamestnanosti mladých ľudí a v súvislosti s vysokým počtom ľudí, ktorí nie sú zamestnaní, ani nie sú v procese vzdelávania alebo odbornej prípravy (NEET).

4. Pretrváva vysoká miera nezamestnanosti

4.1. Od vypuknutia krízy ubehlo sedem rokov a EHSV opäť vyjadruje svoje znepokojenie v súvislosti so situáciou v oblasti zamestnanosti, ktorá je v niektorých členských krajinách eurozóny mimoriadne ťažká. V EÚ je bez práce 22,5 milióna ľudí (17,2 milióna v eurozóne) a v najbližších dvoch rokoch sa ani neočakáva podstatné zlepšenie v tejto oblasti. Nezamestnanosť má nielen sociálne a ekonomické dôsledky, ale treba ju prirátat k ďalším faktorom, ktoré spôsobujú ľahostajnosť občanov voči európskemu projektu.

4.2. Ročný prieskum rastu na rok 2016 obsahuje väčší počet analýz a cieľov sociálneho charakteru. Ak však má byť tento nový prístup účinný a nemá zostať len rečnickou frázoou, nesmie vychádzať z opakovania politických odporúčaní z minulých rokov – najmä pokiaľ ide o štrukturálne reformy na trhu práce – ale musí ponúknuť skutočnú koordinovanú podporu rastu a zamestnanosti.

4.3. V ročnom prieskume rastu na rok 2016 sa vyzdvihuje význam **investícií do zamestnanosti a sociálnej politiky**, ako to v minulosti navrhoval EHSV, čo si však vyžaduje ambiciózný prístup zo strany Komisie.

4.4. Okrem podpory súkromných investícií, čo je podstatou návrhu Komisie, si stagnujúce hospodárstvo a zamestnanosť vyžadujú podporu prostredníctvom veľkých verejných investícií.

5. Európsky semester: posilnenie správy

5.1. Ročný prieskum rastu na rok 2016 by sa mal zamerať na posilnenie správy, aby sa tak mohli účinne vykonávať dôležité európske politiky týkajúce sa zjednotenia trhov a modernizácie hospodárstva.

5.2. Európsky semester musí napredovať aj v rozvoji balíka v oblasti správy hospodárskych záležitostí, ktorý bol revidovaný v októbri 2015. Účinné vnútroštátne rámce riadenia musia posilniť dôveru, obnoviť nevyhnutné fiškálne rezervy (*fiscal buffers*) a vyhnúť sa procyklickým fiškálnym postupom⁽²⁾. Finančné nástroje EÚ a vnútroštátne rozpočty musia prispieť k plneniu týchto cieľov.

5.3. EHSV víta rozhodnutie posilniť monitorovanie cieľov stratégie Európa 2020 v rámci európskeho semestra, tak ako sa navrhuje v správe piatich predsedov⁽³⁾. Súbežne so zlepšením uplatňovania terajšej stratégie a vykonávania dohľadu nad ňou sa má začať proces zameraný na prípravu dlhodobej vízie presahujúcej časový horizont roku 2020, a to aj vzhľadom na nové ciele v oblasti trvalo udržateľného rozvoja, ktoré sa na pôde Organizácie Spojených národov dohodli pre rok 2030. Výbor víta túto plánovanú iniciatívu, pretože potvrdzuje jeho názor, že EÚ musí rozšíriť svoj horizont plánovania aspoň do roku 2030, aby mohla plniť ciele v oblasti trvalo udržateľného rozvoja, a to zavedením integrovanej stratégie pre udržateľnú Európu v globalizovanom svete.

5.4. Rozdelenie semestra na dve fázy – európsku (od novembra do februára) a národnú (od februára do júna) – umožní lepšie vymedziť oblasti zodpovednosti a uskutočniť rozsiahlu konzultáciu so sociálnymi partnermi o procese reforiem v Európe.

6. Vývoj hospodárstva

6.1. EÚ zaznamenala v roku 2015 rast reálneho HDP vo výške 1,9 %, v roku 2016 sa očakávajú 2,0 % a v roku 2017 sa predpokladá 2,1 %⁽⁴⁾, medzi jednotlivými členskými štátmi sú však značné rozdiely.

6.2. EHSV upozorňuje na skutočnosť, že hnacou silou hospodárskeho oživenia bol vývoz s rekordným prebytkom v eurozóne vo výške 3,5 % HDP (1,9 % HDP v EÚ28). Na súhrnnej úrovni vykazuje eurozóna prebytok bežného účtu, ktorý je jedným z najväčších na svete, pričom sa očakáva, že tento rok sa opäť zvýši. Zatiaľ čo slabšie ceny komodít a znehodnotenie výmenného kurzu eura prispeli k posilneniu obchodnej bilancie, v prebytku sa vo veľkej miere odzrkadľuje nadbytok domácich úspor nad investíciami na úrovni eurozóny⁽⁵⁾. Odráža to aj neistotu, ktorá stále vládne, pokiaľ ide o hospodárske oživenie a rast.

6.3. Obmedzovanie rastu miezd, pokles ceny ropy, nízke úrokové miery a vývoj výmenných kurzov podporujú konkurencieschopnosť európskeho hospodárstva. Hospodárske oživenie je stále viac závislé od domáceho dopytu, ktorý však ovplyvňujú rozpočtové obmedzenia, vysoký podiel dočasných pracovných miest, nízke mzdy a nedostatočná dostupnosť úverov pre domácnosti a podniky, najmä malé a stredné podniky.

7. Pripomienky k návrhu spoločnej správy o zamestnanosti

7.1. Podľa spoločnej správy o zamestnanosti sa prostredníctvom reforiem posilnili mechanizmy stanovovania miezd, ktoré podporujú zosúladovanie vývoja **miezd** s produktivitou a sú zamerané na zlepšenie disponibilných príjmov domácností, pričom sa kladie osobitný dôraz na **minimálne mzdy**. EHSV však upozorňuje, že v období 2008 – 2015 bol minimálne v 18 členských štátoch rast miezd nižší než rast produktivity⁽⁶⁾.

⁽²⁾ Pozri poznámku pod čiarou č. 1.

⁽³⁾ *Dobudovanie hospodárskej a menovej únie v Európe*, 22. júna 2015. Pozri tiež: *Na ceste k dobudovaniu hospodárskej a menovej únie*, COM(2015) 600 final.

⁽⁴⁾ Prognózy z jesene 2015.

⁽⁵⁾ *Správa o mechanizme varovania na rok 2016*, COM(2015) 691 final.

⁽⁶⁾ Pozri: https://www.etuc.org/sites/www.etuc.org/files/document/files/08-en_ags2015_annex_3_-_wages_as_an_engine_of_growth.pdf.

7.2. V roku 2014 bol zaznamenaný pokles **jednotkových nákladov práce** vo viacerých krajinách eurozóny, ktoré kríza obzvlášť zasiahla. V krajinách, v ktorých sa trh práce zlepšuje, začalo zvyšovanie počtu odpracovaných hodín pozitívne prispievať k vývoju jednotkových nákladov práce⁽⁷⁾.

7.3. EHSV súhlasí s tým, že modernizácia, lepšie zosúladenie zručností a potrieb trhu práce a nepretržité investície do **vzdelávania a odbornej prípravy** vrátane digitálnych zručností sú nevyhnutné pre budúcnosť zamestnanosti, hospodárskeho rastu a konkurencieschopnosti v EÚ.

7.4. **Dlhodobá nezamestnanosť** predstavuje v súčasnosti 50 % celkovej nezamestnanosti. Je potrebné prijať okamžité opatrenie na riešenie tohto problému, ktorý musí byť prioritou politik zamestnanosti. Prioritnú pozornosť si takisto vyžaduje vysoká miera **nezamestnanosti mladých ľudí** a situácia **mladých ľudí, ktorí nie sú zamestnaní, ani nie sú v procese vzdelávania alebo odbornej prípravy** (tzv. NEET).

7.5. Je príznačné, že nedávne analýzy **nesúladu medzi ponúkanými a požadovanými zručnosťami** poukazujú na to, že iba menej ako polovica ťažkostí s náborm pracovníkov súvisí so skutočným nedostatkom zručností, zatiaľ čo takmer tretinu možno pripísať neatraktívnej mzde.

7.6. Vysoký počet ľudí **ohrozených chudobou alebo vylúčením** v roku 2014 (24,4 %, t. j. 122 miliónov ľudí v EÚ28) a trend posledných rokov vyvoláva mnohé otázky týkajúce sa plnenia jedného z kľúčových cieľov stratégie Európa 2020.

7.7. **Ženy** sú stále nedostatočne zastúpené na trhu práce, aj keď sa ich kvalifikácie zlepšili, či dokonca prevýšili mužov z hľadiska formálneho vzdelávania. Rozdiel v dôchodkoch predstavujúci 40 % je výsledkom ich kratšej profesionálnej kariéry a nižších miezd. EHSV vyjadruje poľutovanie nad tým, že ročný prieskum rastu na rok 2016 neobsahuje v tejto súvislosti žiadne návrhy. Rovnako zdôrazňuje, že Komisia zatiaľ nepredstavila komplexnú stratégiu v oblasti **rodovej rovnosti** obsahujúcu osobitné opatrenia, ktoré by zohľadňovali existujúce politické záväzky a požiadavky organizovanej občianskej spoločnosti⁽⁸⁾.

8. Politické priority na rok 2016

8.1. Očakávania, že sa nájde východisko z krízy, sa zatiaľ nenaplnili.

8.2. Vzhľadom na veľké sociálne a hospodárske rozdiely v rámci EÚ je nevyhnutné posilniť konvergenciu členských štátov, pokiaľ ide o plnenie cieľov v tejto oblasti. Je nevyhnutné zlepšiť súčinnosť investičných a rozvojových stratégií medzi hospodárstvami jednotlivých štátov a európskym hospodárstvom.

8.3. Spomedzi politických priorít EHSV osobitne vyzdvihuje dve: investície a zamestnanosť.

8.4. Opätovné naštartovanie investícií: naliehavá potreba

8.4.1. Vzhľadom na výrazný pokles investícií je naliehavo potrebné čo najskôr zlepšiť celkovú investičnú klímu s cieľom podporiť oživenie hospodárstva a zvýšiť produktivitu a rastový potenciál⁽⁹⁾. EHSV považuje za nevyhnutné zanechať takzvanú politiku úsporných opatrení v záujme zvýšenia angažovanosti v oblasti politiky rastu.

8.4.2. Na riešenie krízy a návrat na cestu udržateľného rastu sú nevyhnutné nástroje **viacročného finančného rámca** (okrem iného štrukturálne a investičné fondy), a najmä **Nástroj na prepájanie Európy**, ktorý je potrebný na posilnenie sietí transeurópskej infraštruktúry pre dopravu, telekomunikácie a energetiku.

⁽⁷⁾ Pozri poznámku pod čiarou č. 5.

⁽⁸⁾ Pozri Monserrat Mir: *Why is the Commission ignoring women?* <http://www.euractiv.com/sections/social-europe-jobs/why-commission-annoying-half-population-320379>.

⁽⁹⁾ Pozri poznámku pod čiarou č. 1.

8.4.3. **Investičný plán pre Európu**, ktorý je krokom správnym smerom a ku ktorému treba pridať ďalšie opatrenia, sa začal sľubne, keďže podľa EIB celkové investície uskutočnené v priebehu roku 2015 dosiahnu 50 miliárd EUR a 71 000 malých a stredných podnikov a spoločností so strednou kapitalizáciou môže profitovať z investičných projektov v rámci EFSI. Na dosiahnutie cieľa, ktorým je zabezpečiť do roku 2017 objem investícií vo výške 315 miliárd EUR, je potrebné:

- prilákať väčší počet inštitucionálnych investorov (v rámci EÚ a mimo nej). Doteraz prisľúbilo príspevky len deväť členských štátov, pričom medzi nimi nie sú niektoré z tých, ktoré najviac potrebujú zmodernizovať svoju hospodársku štruktúru,
- informovať viac o možnostiach financovania z EFSI, pretože verejné orgány a súkromní investori ich niekedy dostatočne nepoznajú.

8.4.4. Viac ako polovica projektov v rámci EFSI sa týka energetickej účinnosti, obnoviteľných zdrojov energie a inovácií. Plnenie **parížskej dohody** o prechode z ekonomiky náročnej na fosílny zdroj a energiu na nízkouhlíkový model s nízkou emisnou stopou je veľkou výzvou pre EÚ, ktorá musí podstatne znížiť svoje emisie. Investície na dosiahnutie transformácie energetiky sú hybnou silou tvorby pracovných miest a hospodárskeho rozvoja. Takisto sú jedným z hlavných faktorov znižovania cien energií s pozitívnymi sociálnymi a hospodárskymi účinkami.

8.4.5. Výbor súhlasí s tým, že **financovanie reálnej ekonomiky** sa podstatne zlepšilo, hoci naďalej pretrvávajú rozdiely medzi jednotlivými členskými štátmi. Tento problém sa týka najmä malých a stredných podnikov, ktoré sú vo veľkej miere závislé od bankových úverov. Hlavným cieľom únie kapitálových trhov ako jednej z kľúčových iniciatív EÚ by malo byť uľahčiť malým a stredným podnikom prístup k financovaniu⁽¹⁰⁾.

8.4.6. **Investovanie do ľudského kapitálu**. EHSV vyjadruje poľutovanie nad poklesom verejných výdavkov na vzdelávanie⁽¹¹⁾, pretože Európa potrebuje na dosiahnutie svojho hospodárskeho potenciálu kvalitne vzdelanú a kvalifikovanú pracovnú silu. Reformné opatrenia by mali uprednostňovať zvyšovanie úrovne vedomostí, zručností a kompetencií na vyplnenie rastúcej medzery medzi osobami s nízkou a vysokou kvalifikáciou.

8.5. Podpora zamestnanosti, inkluzívnych sociálnych politík a udržateľného hospodárskeho rastu

8.5.1. **Inovatívne odvetvia** majú veľký potenciál z hľadiska tvorby pracovných miest. Na ne by sa mali zameriavať európske politiky týkajúce sa zjednotenia trhov a modernizácie hospodárstva (digitálna agenda, vnútorný trh s energiou, rámec pre audiovizuálny sektor, telekomunikačný trh).

8.5.2. **Stabilné pracovné miesta** sú kľúčové pre oživenie hospodárstva, ale možno tiež konštatovať, že došlo k hlbokéj segmentácii trhu práce⁽¹²⁾. Je nevyhnutné zosúladiť potrebu prispôbiť sa trhu práce, ktorý sa radikálne mení, a istotu zamestnania, stotožnenie zamestnanca s podnikom a rozvoj jeho zručností.

8.5.3. EHSV už zdôraznil, že koncepcia **flexiistoty**, ktorú Komisia opätovne predkladá v ročnom prieskume rastu na rok 2016, neznamená jednostranné a nelegitímne obmedzenie práv pracovníkov, ale návrh pracovného práva, systémov ochrany pracovných miest a v spolupráci so sociálnymi partnermi postupov kolektívneho vyjednávania s cieľom zabezpečiť optimálnu rovnováhu medzi flexibilitou a istotami pre všetky pracovné vzťahy a poskytnúť primeranú istotu pracovníkom so všetkými formami zmlúv, aby sa riešila segmentácia trhov práce⁽¹³⁾.

⁽¹⁰⁾ Pozri: <http://www.savings-banks.com/press/positions/Pages/Common-position-on-Capital-Markets-Union-.aspx>.

⁽¹¹⁾ COM(2015) 700 final.

⁽¹²⁾ Pozri poznámku pod čiarou č. 11.

⁽¹³⁾ Ú. v. EÚ C 211, 19.8.2008, s. 48.

8.5.4. EHSV oceňuje:

- rozhodnutie Euroskupiny posúdiť **daňovo-odvodové zaťaženie práce** s cieľom zmenšiť prekážky, ktoré bránia investíciám a vytváraniu pracovných miest⁽¹⁴⁾, pričom zdôrazňuje, že ekologizácia daňových systémov, najmä zabezpečením zvýhodnenia činností s nízkymi emisiami a nízkou emisnou stopou v porovnaní s činnosťami náročnými na zdroje a energiu, má zásadný význam z hľadiska zvýšenia udržateľnosti hospodárstva EÚ;
- opatrenia zamerané na **zlepšenie trhov s výrobkami a službami a zlepšenie podnikateľského prostredia**, a predovšetkým návrhy týkajúce sa maloobchodu;
- návrhy týkajúce sa **verejného obstarávania**, ktoré predstavuje 19 % HDP EÚ: zvýšiť transparentnosť, zlepšiť účinnosť administratívy, častejšie využívať elektronické obstarávanie a bojovať proti korupcii.

8.5.5. Výbor podporil prechod na ekologické hospodárstvo⁽¹⁵⁾. Víta princíp obehového hospodárstva a v súčasnosti posudzuje prínosy a nedostatky príslušného balíka opatrení, ktorý Európska komisia zverejnila v decembri 2015.

8.5.6. EHSV zdôrazňuje významnú úlohu, ktorú by mal zohrávať európsky semester a ročné preskúmanie rastu, aby sa zaručilo monitorovanie politík udržateľného rozvoja. V posledných rokoch Komisia začala zaraďovať do ročného prieskumu rastu a do odporúčaní pre jednotlivé krajiny aj otázky týkajúce sa životného prostredia. EHSV ľutuje, že Komisia zrejme v ročnom prieskume rastu na rok 2016 od tohto prístupu (t. j. ekologizácie európskeho semestra) upustila, a vyzýva Komisiu, aby v rámci európskeho semestra opätovne zohľadnila prechod na nízkouhlíkové a obehové hospodárstvo ako rozhodujúci faktor dlhodobej hospodárskej prosperity, konkurencieschopnosti a odolnosti.

9. Ďalšie opatrenia

9.1. Zodpovedné fiškálne politiky

9.1.1. EÚ a jej členské štáty prijali v uplynulých rokoch v rámci **Paktu stability a rastu** širokú škálu opatrení (okrem iného banková únia, štrukturálne reformy). Vďaka tomu sa dosiahol pokrok pri vyrovnávaní makroekonomických rozdielov. Vzhľadom na veľmi nízku infláciu (0 % v roku 2015 a predpokladaných 1,7 % v roku 2017) sa zaznamenalo výrazné zníženie deficitu verejných financií (2,5 % HDP v súčasnosti, 1,6 % HDP podľa prognóz na rok 2017⁽¹⁶⁾). Opatrenia na zníženie vysokej miery verejného dlhu (86,8 % HDP) a súkromného dlhu (domácnosti: 57,9 %; nefinančné spoločnosti: 79,5 %) znamenajú obmedzenia pre investície a spotrebu.

9.1.2. **Zvyšovanie efektívnosti a spravodlivosti daňových systémov.** EHSV je za odstránenie neodôvodneného **daňového zvýhodňovania dlhu** (*debt bias*), ako sa odporúča v správe MMF. Uľahčí to alternatívne spôsoby financovania bankových úverov, predovšetkým na kapitálových trhoch.

9.1.3. EHSV víta iniciatívy Komisie v súvislosti s miestom hospodárskej činnosti a balík opatrení o daňovej transparentnosti. Európske a vnútroštátne orgány by mali viac spolupracovať v úsilí odstrániť daňové raje a v boji proti **agresívnemu daňovému plánovaniu, daňovým podvodom a daňovým únikom**, ktoré spôsobujú v EÚ straty odhadované na jeden bilión EUR⁽¹⁷⁾.

⁽¹⁴⁾ Vyhlásenie Euroskupiny o programe štrukturálnych reforiem – tematické diskusie o raste a zamestnanosti: referenčné porovnanie daňovo-odvodového zaťaženia práce, 638/15, 12. septembra 2015.

⁽¹⁵⁾ Ú. v. EÚ C 230, 14.7.2015, s. 99.

⁽¹⁶⁾ Pozri poznámku pod čiarou č. 4.

⁽¹⁷⁾ http://ec.europa.eu/taxation_customs/taxation/tax_fraud_evasion/missing-part_en.htm.

9.2. Demografické zmeny a ich dosah na systémy dôchodkového zabezpečenia a zdravotnej starostlivosti.

9.2.1. Členské štáty EÚ prijali opatrenia týkajúce sa **verejných dôchodkov** zamerané na jednej strane na zmiernenie sociálnych dôsledkov krízy a na strane druhej na zlepšenie svojej dlhodobej životaschopnosti. V druhom prípade išlo okrem iného o úsporné opatrenia, ako napríklad zvýšenie dôchodkového veku a priame prepojenie medzi odvodmi a dávkami. Ako zdôraznil výbor⁽¹⁸⁾, súkromné dôchodkové systémy zohrávajú dôležitú sociálnu úlohu, no nemali by byť považované iba za finančné nástroje.

9.2.2. Výbor súhlasí s tým, že je potrebné položiť základy udržateľného financovania **systémov zdravotnej starostlivosti**. V záujme zvýšenia blahobytu občanov Únie musia byť tieto systémy založené na takých zásadách a hodnotách sociálneho rozmeru Európy, ako je univerzálnosť, prístupnosť, rovnosť a solidarita⁽¹⁹⁾.

9.3. Utečenci a žiadatelia o azyl

9.3.1. Aby sa podarilo dosiahnuť potrebný sociálny konsenzus v celej Európe, je nevyhnutné plne rešpektovať zásadu rovnakého zaobchádzania a sociálne práva tak občanov EÚ, ako aj utečencov v Európe, pričom by sa najzraniteľnejším z nich mala venovať osobitná pozornosť. Treba včas investovať do začlenenia utečencov do spoločnosti a trhu práce v snahe pomôcť im znovu vybudovať svoje životy, obmedziť riziko potenciálnych konfliktov s miestnym obyvateľstvom a predísť vyšším nákladom v budúcnosti.

9.3.2. EHSV dúfa, že tento krízový mechanizmus premiestnenia pomôže EÚ napredovať na základe konsenzu k systému, ktorý bude dostatočne odolný a pružný na to, aby čelil výzvam migrácie v jej rôznych formách.

9.3.3. Európska komisia a ostatné inštitúcie EÚ musia aktívne podporovať vlády členských štátov tak, aby sa vytvorili riadne podmienky a vyhladky na integráciu premiestnených žiadateľov o azyl. V tejto súvislosti je okrem iného potrebné konštatovať, že výdavky členských štátov súvisiace s prijímaním a integráciou uchádzačov o azyl alebo utečencov nepredstavujú dlhodobé či štrukturálne výdavky, a teda ich nemožno započítať do štrukturálnych rozpočtových deficitov.

9.3.4. EHSV potvrdzuje, že Schengenská dohoda je jedným zo základných pilierov EÚ⁽²⁰⁾.

9.4. Zapojenie občianskej spoločnosti

9.4.1. EHSV sa domnieva, že je nevyhnutné **zapojiť občiansku spoločnosť** do sociálnej a hospodárskej politiky, čo považuje za podmienku jej väčšej účinnosti.

9.4.2. **Národné programy reforiem** (NPR) by mali byť predmetom diskusií, najmä s hospodárskymi a sociálnymi radami. V niektorých členských štátoch však k takémuto zapojeniu nedochádza.

9.4.3. Ak by sa mali vytvoriť rady pre konkurencieschopnosť v členských štátoch, ako odporúča Komisia, musia byť plne kompatibilné so slobodným kolektívnym vyjednávaním a mechanizmami participácie a dialógu sociálnych partnerov v každom členskom štáte. Príslušné stanovisko EHSV bude prijaté v marci 2016.

9.5. Demokratická legitimita

9.5.1. Demokratický deficit viedol k strate dôvery v európsky ideál. Výbor zdôrazňuje, že je potrebné znovu získať dôveru občanov a obnoviť vízie sociálnej Európy, čím sa posilní a podporí sociálna legitimita európskeho projektu.

9.5.2. Po teoretickej ani praktickej stránke nemá Európska únia dostatočnú sociálnu legitimitu. „Demokratický deficit“ Európskej únie je aj naďalej kontroverzný a rovnako došlo k sémantickému posunu z „demokratického deficitu“ na „deficit spravodlivosti“ a „deficit legitimacy“ v širšom zmysle slova. Je nevyhnutné posilniť zásady sociálnej spravodlivosti, ktoré tvoria základy Európskej únie, a posilniť sociálnu Európu, ktorá sa usiluje bojovať proti sociálnemu vylúčeniu a zachovať solidaritu.

V Bruseli 17. februára 2016

Predseda
Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru
Georges DASSIS

⁽¹⁸⁾ Ú. v. EÚ C 451, 16.12.2014, s. 109.

⁽¹⁹⁾ Ú. v. EÚ C 242, 23.7.2015, s. 48.

⁽²⁰⁾ Pozri EHSV: Frontex (Ú. v. EÚ C 44, 11.2.2011, s. 162); Migrácia (Ú. v. EÚ C 248, 25.8.2011, s. 135); Otvorená a bezpečná Európa (Ú. v. EÚ C 451, 16.12.2014, s. 96); Uznesenie 10. 12. 2015, (Ú. v. EÚ C 71, 24.2.2016, s. 1).

PRÍLOHA

Uvedený bod stanoviska podvýboru, ktorý bol nahradený pozmeňovacím návrhom prijatým na plenárnom zhromaždení, získal najmenej štvrtinu odovzdaných hlasov (článok 54 ods. 4 rokovacieho poriadku):

Bod 9.4.3

„Ak by sa mali vytvoriť rady pre konkurencieschopnosť v členských štátoch, ako odporúča Komisia, musia byť plne kompatibilné so slobodným kolektívnym vyjednávaním a mechanizmami participácie a dialógu sociálnych partnerov v každom členskom štáte. Príslušné stanovisko EHSV bude prijaté v marci 2016.“

Výsledok hlasovania

Za: 103

Proti: 54

Zdržali sa: 10
